

19. siječnja 2018., Jutarnji list, komentar izmjena Zakona o socijalnoj skrbi

Upit novinara:

„radim temu o Zakonu o izmjenama i dopunama Zakona o socijalnoj skrbi, koji je stupio na snagu 30. prosinca 2017. godine, a koji je, između ostaloga, uveo određene promjene vezano za ostvarivanje prava na osobnu invalidninu.

Osim što će iznos osobne invalidnine od 1. travnja biti povećan s 1250 na 1500 kuna, izmjenjen je i članak 55. ranije važećeg Zakona na način da se plaća i autorski honorari više ne uračunavaju u prihod koji bi bio prepreka za ostvarivanje prava na (punu) osobnu invalidninu. Dakle, osoba s invaliditetom moći će raditi i zarađivati bez ograničenja i istovremeno primati osobnu invalidninu.

Međutim, istovremeno od uračunavanja u prihod nije izuzeta mirovina, osim one minimalne. Stoga se osobe s invaliditetom nalaze u prilično bizarnoj situaciji: sukladno važećem Zakonu, osoba s invaliditetom koja radi i zarađuje, npr., 10.000 kuna mjesečno primat će i osobnu invalidninu (što je bez sumnje korak naprijed i iznimno pozitivna promjena), no kad ode u mirovinu, kad joj, zbog godina i zdravstvenog stanja, potrebe porastu, a prihodi padnu na polovicu ili čak trećinu ranije plaće - izgubit će i pravo na osobnu invalidninu.

Stoga Vas molim da mi prokomentirate nastalu situaciju te mi odgovorite radi li se ovdje o diskriminaciji među osobama s invaliditetom i hoće li (ili već je) Ured pravobraniteljice za osobe s invaliditetom reagirati na novonastalu zakonsku situaciju.“

Odgovor pravobraniteljice:

“Činjenica je, da izmjenjena odredba koja uređuje pravo i uvjete za ostvarivanje prava na osobnu invalidninu, dovodi u neravnopravni položaj osobe s teškim invaliditetom obzirom na vrstu primanja koje ostvaruju. Ne radi se samo o mirovini koja je izuzeta od prihoda koji se uračunava kod ostvarivanja prava na osobnu invalidninu do iznosa limitiranog iznosom najniže mirovine za puni staž osiguranja, već se radi i o drugim primicima od rada koji nisu plaća, a nisu niti autorski honorar.

Kao primjer navodimo ugovor o djelu ili naknadu koju osobe ostvaruju, na primjer za vrijeme stručnog osposobljavanja bez zasnivanja radnog odnosa.

Polazeći od načela jednakosti, prijedlozi koje smo višekratno upućivali nadležnom ministarstvu kao predlagatelju Zakona o socijalnoj skrbi (sada je to MDOMSP), ne samo tijekom rasprave o ovoj posljednjoj izmjeni nego i prethodnih godina - izuzimao je svaki primitak koji osobe ostvaruju po bilo kojoj osnovi. Temeljni naš argument prijedloga da se osobna invalidnina ne uvjetuje ostvarivanjem prihoda proizlazi iz same svrhe ovog prava definiranog kao pravo osobe s teškim invaliditetom namijenjeno uključivanju osobe s teškim invaliditetom u život zajednice.

Ovo pravo služi za podmirenje specifičnih troškova invaliditeta i da bi se očuvao pravi smisao ovog prava, smatramo da ga ne bi trebalo definirati kao ostala prava u sustavu socijalne skrbi, jer osobna invalidnina ne bi trebala biti tretirana kao klasična socijalna naknada. Prema tome, ostvarivanje prava na osobnu invalidninu ne bi se trebalo vezivati uz bilo koji prihod osobe s teškim invaliditetom. Samo tako može služiti izjednačavanju osobe s invaliditetom s osobama bez invaliditeta.“